

PUMI

2020
ÉVKÖNYV

A MAGYAR PUMI KLUB, A HUNGARIKUM PUMI
ÁLLAMILAG ELISMERT TENYÉSZTŐ
SZERVEZETÉNEK KIADVÁNYA

20.

**MAGYAR PUMI KLUB
2000-2020**

PUMI

2020

ÉVKÖNYV

A Magyar Pumi Klub a Nemzeti Együttműködési Alap Társadalmi felelősségvállalás kollégiuma által 2019. október 1-jén megjelentetett NEA-TF-20-O kódszámú, „Civil szervezetek működésének biztosítására vagy szakmai programjának megvalósítására és működésének biztosítására fordítható összevont támogatás 2020.” című pályázati kiírásra benyújtott, NEA-TF-20-O-V-0538 pályázati azonosítószámon nyilvántartásba vett, 20 éves a Magyar Pumi Klub című pályázata alapján 585 000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatásban részesül 100 %-os támogatási előleg formájában.

MAGYAR PUMI KLUB, 2020

SZERZŐK

Árkosi József
Baloghné Jancsovics Tünde
Dr. Herceg Róbert
Dr. Hercegné Baros Anikó
Knop Eduárd

A borítón Barkóczy József: ICH Szépvizérpusztai Amigó c grafikája látható

Fotók: Árkosi József, Kiss Barbara (dogheartFOTO)

© 2020 Magyar Pumi Klub. Minden jog fenntartva.

A MAGYAR PUMI KLUB

Az Egyesület 2000-ben alakult, azóta a Pumi fajta
Államilag Elismert Tenyésztő Szervezete

A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetsége,
rajta keresztül az FCI (Fédération Cynologique Internationale) tagja

Székhely: 1035 Budapest, Szél utca 10. II/9.

Elnök: Árkosi József

E-mail: info@pumiklub.eu

Levélcím: 2211 Vasad, II. Külterület 105/b.

Weblap: www.pumiklub.eu

Adószám: 18242454-1-41

Nyilvántartási szám: 8850

Bankszámlaszám: 16200151-18511811 (MagNet Magyar Közösségi Bank Zrt.)

1062 Budapest, Andrássy út 98.

IBAN: HU97 16200151-18511811-00000000

A Magyar Pumi Klub a fajta vonatkozásában kizárólagos joggal rendelkezik Magyarországon a nyilvántartások vezetésére, a tenyésztési adatot keletkeztető teljesítményvizsgálatokra, és a törzskönyv vezetésére, származási lapok kiadására.

Fenti tevékenységet a 98/2013 (X.24) VM Rendelet szabályozza,
a felügyeletet az Állattenyésztési Hatóság látja el.

A MAGYAR PUMI KLUB ELMÚLT 20 ÉVE

A Magyar Pumi Klub 2000-ben alakult, és 2013. augusztus 29-én bekövetkezett haláláig Dr. Lévai Piroska elnöklete alatt működött.

Dr. Lévai Piroska 1962-2013
*A Ménesvölgyi Kennel alapítója a
Magyar Pumi Klub alapítója és
haláláig elnöke*

Ezekben az években kettős rendszer volt Magyarországon: egy 1999-ben életbe lépett rendelet szerint az állam vette volna át a kutyák nyilvántartásának feladatát, és Államilag Elismert Tenyésztő Szervezet lett kijelölve a különböző fajtákban. A pumi esetében ez a Magyar Pumi Klub volt. A MPK felvállaltan a fajta XX.sz. közepére kialakult formájának fenntartására törekedett, ellenállva a tapasztalható „modernizációs” törekvéseknek. A klub tenyésztői számára ez sokszor jelentette a fősodortól való eltérést. Néhány tenyésztő mindemellett mindvégig kitartott a MPK mellett, fenntartva az egyesületet, és még ma is vannak alapító tagok a MPK soraiban.

Ezzel párhuzamosan működött a hagyományok szerint az FCI keretében a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete (MEOE), és ebben a Hungária Pumi Klub, majd a Pumi Barátok Egyesülete. Az FCI elismertséget csak ez biztosította, így számos ütközési pont alakult ki az évek során.

A kormányzat és a MEOESZ egyeztetései után végül 2013-ra kompromisszumos megállapodás született, amely a FCI és az állami elismerést egyesítette.

Ezzel lehetőség nyílt az egységes szemlélet kialakítására és a tenyésztők összefogására a fajta érdekében, valamint a népszerűsítés, a mind szélesebb rétegekhez való eljutás segítésére. A magyar kutyafajták tekintetében ez a rendszer van érvényben máig.

2013-ban engem ért a megtiszteltetés, hogy Dr. Lévai Piroska után elnöknek választottak, akkor alapoztuk meg az új rendszerben való működést. Megkötöttük a szükséges szerződéseket, és így FCI és állami felügyelet mellett dolgozunk.

2014-ben Egyesületünknek 63 tagja volt, melyben 37 tenyésztő, köztük 6 Aranykoszorús, 3 Ezüstkoszorús, és egy Bronzkoszorús mestertenyésztő. Megkezdttük a DNS adatbank felállítását, a mintagyűjtés is folyik. Egyesületünk tagjai a létrejött megállapodásoknak köszönhetően kedvezményben részesülnek több állategészségügyi szolgáltatás díjából, illetve kutyatáp árából.

2015-ben Egyesületünk Fekete István, a „Bogáncs” írója halálának 45.-ik évfordulójára emlékezve „BOGÁNCSS” országos általános iskolai rajz-és festmény pályázatot hirdetett. A pályázatra körülbelül 300 pályamű érkezett, a zsűri ezekből választotta ki a legjobbakat, akik könyvjutalmat nyertek.

2017-ben a 2014-ben megtett első lépések a Hungarikummá nyilvánítás előszobája, a Nemzeti Értéktárba való felvétel felé eredményre vezettek, a MEOESZ és a többi magyar fajta tenyésztő klub közös munkája eredményeképpen, a pumi elnyerte a „Hungarikum” címet., együtt például a Kodály-módszerrel. A rangos elismerés következtében, új lehetőségek nyíltak állami támogatások elnyerésére, amit a fajta népszerűsítésére és tenyésztői munka segítésére fordíthatunk. Rendezvényeinken évente 150-200 kutya küllembírálata és 30-50 kutya tenyésztőminősítése, karaktertesztje történik meg, ezen kívül a terelési képességvizsgákon és munkavizsgákon is szerepelnek a pumik eredményesen, melyekről rendszeresen beszámoltunk tagjainknak online platformjainkon.

Évente megrendezzük a Nemzetközi Pumi Találkozót, melyen egyre több és több országbeli résztvevő látogat el. A találkozó része a speciális, pumik számára kiírt Hungarian Pumi Open Agility Kupa mely szintén igen népszerű.

A tenyésztési adatok, statisztikák egyértelműen mutatják, hogy a nehézségek ellenére a fajta népszerűsége növekszik, egyre többen éreznek kedvet a pumival való komolyabb foglalkozáshoz, a népszerűsítéshez, tenyésztéshez. A régi, halálesetek, és egyéb okból megszűnt kennelek helyére számos új került, bízunk benne, hogy szép sikereket tudhatnak magukénak a következő években!

Rendszeresen sikeresen szerepelünk a NEA pályázatokon, és több alkalommal a MEOESZ pályázati támogatását is élvezhettük, melyért ezúton is köszönetet kell mondanunk, hiszen gazdálkodási tevékenység híján programjaink, működésünk fenntartásához elengedhetetlenül szükséges ez a segítség.

Ugyancsak köszönet illeti azokat, akik az adó 1 % támogatási lehetőség keretében a MPK számára ajánlották fel a lehetséges összeget!

A Magyar Pumi Klub tagjai között jelenleg 39 tenyészet működik (1 Kétszeres Aranykoszorús, 4 Aranykoszorús, valamint 1-1 Ezüst- és Bronzkoszorús) tagságunk létszáma a 100-hoz közelít, folyamatosan érkeznek a lelkes, fiatal, új pumi tulajdonosok.

(E sorok születése idején szerveződik a COVID-19 miatt új időpontra került Nemzetközi Találkozó, melynek megrendezése még mindig bizonytalan.)

2020-ban ismét jubileum: Fekete István, a Bogáncs írója születésének 120., halálának 50. évfordulója, és a Magyar Pumi Klub fennállásának 20. évfordulója emlékére általános iskolai vers-próza, valamint képzőművészeti pályázatot hirdettünk, melyre az egész országból érkeztek a pályaművek, melyek legjobbjai jelen kiadványunkban láthatók, olvashatók.

A Magyar Pumi Klub célja, hogy a magyarországi állomány azonos elvek alapján történő, szabályozott, ellenőrizhető tenyésztés során született, a standardjához leginkább közelítő, egészséges, örökletes betegségektől mentes, fajtatiszta egyedekből tevődjön össze. A tenyésztés során kiemelkedően fontos a hagyományokon alapuló használati érték és a genetikai diverzitás megőrzése. A pumi elsődleges hagyományos értékei a terelő ösztön, a munkakészség, ennek megőrzése és fejlesztése kiemelt feladat.

Mindemellett célunk a XXI. század követelményeinek megfelelően kialakult szociális (üggyességi sportok, társasági viselkedés) készségek megőrzése is, mely hozzájárul a fajta népszerűsítéséhez, és elfogadottságának növeléséhez. Ebben a munkában minden tagunk részt vesz, aki magáénak vallja a megfogalmazott célokat.

Ezúton is köszönet illeti azokat, akik munkájukkal hozzájárultak és hozzájárulnak az egyesület működéséhez, hiszen a személyes áldozatok nélkül társadalmi szervezetként nem tudnánk fennmaradni.

2020. június 1.

*Árkosi József
elnök*

A Magyar Pumi Klub tisztségviselői

Elnök

Árkosi József

Tagok

Baloghné Jancsovcics Tünde

Dr. Herceg Róbert

Knop Eduárd

Papné Lippai Andrea

Tenyésztésvezető

Árkossy Beatrix

Tenyésztési Tanács tagjai:

Árkosi József

Bakos Zoltán

Dr. Herceg Róbert

Szerdahelyi Gábor

Champion címet értek el 2019-ben

HUNGARIAN KENNEL CLUB
MAGYAR EB TENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETEINEK SZÖVETSÉGE
mint a Fédération Cynologique Internationale (FCI) tagja

Hungária Minor Puppy Bajnok (HMPGW)

Bojtosfülű Pajkos Agyag
Bojtosfülű Pajkos Áldás
Bojtosfülű Pajkos Angyal
Csúnyatelepi Batyu
Duna-Menti Dumás Áradat
Duna-Menti Dumás Árvíz
Rettenthetetlenül-Bátor Drágakő
Serteperti Babarózsa
Serteperti Bendegúz
Rezerta-Réti Anna

Hungária Kölyök Bajnok (HPGW)

Árkosligeti Kócos Szemenszedett
Bojtosfülű Pajkos Agyag
Bojtosfülű Pajkos Akics
Bojtosfülű Pajkos Áldás
Bojtosfülű Pajkos Angyal
Kárpáti-Kerítő Oázis
Kisködmönös Estike
Napos Hüvelyk Matyi
Rettenthetetlenül-Bátor Bodza
Rezerta-Réti Anna
Serteperti Babarózsa
Serteperti Bendegúz

Hungária Junior Champion (HJCH)

Árkosligeti Kócos Rokolya
 Bojtosfűlű Pajkos Agyag
 Bojtosfűlű Pajkos Áldás
 Csudapofa Derék Dorka
 Csúnyatelepi Zuzmara
 Galla-Dombi-Lucernás Lázár
 Galla-Dombi-Lucernás Lelle
 Galla-Dombi-Lucernás Lencsi
 Kárpáti-Kerítő Oázis
 Kárpáti-Kerítő Orkán
 Kisködmönös Estike
 Ludas Matyi Ördög
 Napos Hüvelyk Matyi
 Pilisi-Kócos Legenda
 Rettenthetetlenül-Bátor Békés
 Rettenthetetlenül-Bátor Bodza
 Rettenthetetlenül-Bátor Csibész
 Hungária Champion (HCH)
 Ácsligeti Híres
 Ácsligeti Kajár
 Árkosligeti Kócos Hacuka
 Cseri-Subás Nóta
 Galla-Dombi-Lucernás Lencsi
 Earthly Eros Bohemia Vivace
 Ludas Matyi Lonci
 Mariell De Marque Lemure Av Fylgia
 Petit Fou-Fou Argó
 Terelő-Tekergő Susu

Hungária Show Champion (HSCH)

Ácsligeti Híres
 Ácsligeti Kajár
 Árkosligeti Kócos Konkoly
 Cseri-Subás Nóta
 Elite Dream Bohemia Vivace
 Petit Fou-Fou Argó
 Titoktudó Holdas
 Terelő-Tekergő Susu

Hungária Grand Champion (HGCH)

Ácsligeti Dicső
 Cseri-Subás Jóság
 Elite Dream Bohemia Vivace
 Kárpáti-Kerítő Gézengúz

Hungária Veterán Champion (HVCH)

Gratulálunk a bajnokoknak!

Forrás: MEOESZ

Összeállította: **dr. Hercegné
Baros Anikó**

A felnőtt pumi szőrzetének ápolása

A felnőtt pumi szőrzete tincseket képező göndör vagy hullámos, sohasem sima és sohasem zsinóros. Átlagban 4-7 cm hosszú, kisebb-nagyobb tincsekbe rendeződő, rugalmas, bozontos és sűrű. Erőteljes de nem durva, szálkás jellegű felszőrökből és puha aljszőrökből tevődik össze. A füleken dús, szerte álló, szálkás koronaszőr van. A szem és az arcorri rész szabadon kivehető. (pumi standard)

A felnőtt pumi ápolása az aljszőrzet sűrűsége, illetve kinti avagy benti tartásától függ.

A pumi nem klasszikus értelemben vedlő vagy szőrhullató, ezért rendszeresen az évszakoktól függően az aljszőrzetet ki kell fésülni, illetve ollóval a szőrzet hosszából leigazítani. A szőrzet hossza legyen évszakoktól függően legalább 4-7cm.

Egész évben fésüljük rendszeresen, de tavasszal mindenképpen szabadítsuk meg a kutyát a téli aljszőrzettől, ilyenkor jót tesz egy alapos fürdetés is.

A nyári időszakban lehet rövidebb a szőrzet, akár 3-4 cm. Télre mindenképpen hagyjunk legalább 5-7 cm-es szőrzetet és az aljszőrzetet se szedjük ki csak részben, főleg a kint tartott pumik esetében.

Fésülés és bontás a gyakorlatban:

1. Keféljük át alaposan a kutya teljes testfelületét
2. Hosszú és ritka fogú fémfésűvel fésüljük jól át egészen a bőréig
3. Filcbontóval szedjük ki a még bent maradt aljszőrt
4. A kívánt hosszra ollózzuk le.

Ne engedjük a pumi szőrét nyírógéppel rövidre levágnatni! Abban az esetben, ha valamilyen egészségügyi okból mégis elengedhetetlen, akkor is gondosan át kell fésülni a lenyírt felületet, hogy az elhalt szőröket is eltávolíthassuk. Ha ezt nem tesszük meg, akkor könnyen összefilcesedhet a szőr növekedése miatt.

Fürdetés:

A pumi szőrének nagyon jó az öntisztulása, csak külső szennyeződéstől van szaga. Ezért kint tartott kutyáknak elég akár az évi egyszeri fürdetés.

Lakásban, vagy kinti-benti tartásban esetleg többször is fürdethetjük, de soha ne használjunk balzsamot, vagy kondicionálót, mert a szőr megpuhul.

Száritáskor ne „főnőzzük ki”, illetve ne szárítsuk ki egyenesre a szőrt, hagyjuk tincsesen megszáradni.

Amennyiben a gazda nem tudja pumija szőrzetét saját maga ápolni, évente 3-4 alkalommal a szőrétől ill. tartásától függően ajánlatos kutyakozmetikába vinni.

Kiállításra való felkészítés során, ügyelni kell arra, hogy a pumit lehetőleg kiállítás előtt egy-két héttel alaposan ki kell fésülni, ollóval leigazítani, esetleg megfürdetni, hogy a kiállítás idejére a szőrzet visszakeményedjen. Ha esetleg mégis néhány nappal előtte elengedetlen a fürdetés, a kiállítás napján a szőrzet végét esővízzel, vagy akár kevés sörrel is visszakeményíthetjük.

A pumi szőrének nemcsak a rendszeres ápolás, hanem a korának megfelelően jól megválasztott táplálék is nagyon fontos.

Honlapunkon képek és videó is található a kölyök és felnőtt pumi szőrápolásáról.

Baloghné Jancsovcics Tünde

“Bogáncs, a pumi”

Országos vers- mese és prózaíró pályázat eredménye

melyet a **Magyar Pumi Klub, mint a Hungarikum Pumi kutya fajta államilag kijelölt tenyésztőszervezete** hirdetett meg Fekete István születésének 120., a klub megalakulásának 20. évfordulója alkalmából **általános iskolások** részére.

Zsűri:

Nyulász Péter, író, elnök

Mary T. Csajághy, író

Döme Zsuzsa, író

Döme Barbara, író

Vers 6-9 éves korosztály

I.helyezett:

Csipkés Arnold: Fekete István

Az irodalomban jeleskedett,
regényt írt és verseket.

Nem ötöt s nem hetet,
nagyon sok műremeket.

Főszereplők az állatok,
mert tőlük sokat tanulhattok.

Jellemükből és tetteikből,
és az élet szebbé tételéből.

Meghalt már vagy ötven éve,
de tovább tündöklök a dicsősége.
Számos műve fennmarad,
de ez világosabb, mint a nap.

Az egyik nagy kedvenc,
Ravasz Vuk, a róka,
vidám, cseles, rafinált,
de az élet nem csak móka.

A másik pedig Bogáncs,
ő egy juhász pumi.

A sok kalandot bírja,
de a kolomp hazahívta.

II.helyezett:

Vermes Boglárka:

Fergeteges kutya buli

Élt egyszer egy pumika,
Sosem járt még buliban.
Kapott is egy meghívót,
Gyorsan oda kutyaagolt.

Belépett a terembe,
Fülét máris hegyezte.
Felugrott a porondra,
Négy lábával mind ropta.

Táncolt, ugrált, nevetett,
Minden csontot megevett.
Farkát vígan csóválta,
Vahur, Csikasz csodálta.

Bogács jó barátja lett,
Vele kolbászt keresett.
A kamrában rá is találtak,
Három szálát befaltak.

A tánctéren zűr kerekedett,
Hová Nyáú macska keveredett.
Az összes kutya ugatta,
A függönyre felfuttatta.

A karnisról az asztalra menekült,
Onnét gyorsan kifelé került.
Boldog vonyítás lett a vége,
Ezzel zárult az ebek estélye.

III.helyezett:

Nagy Noel: Az én kutyám

Van egy kutyám pumi fajta,
Ki akar menni a szabadba.
Kimegyünk most pumi kutyám,
Játszunk majd sokat bizony ám!

Jó a meleg levegő,
Isten hozta a jó időt!
–Vau, vau játszunk gazdám?
– Persze játszunk pumi kutyám.

Gyere, gyere kutyuskám,
Repül már a botocskám!
Ha visszahozod ügyes vagy,
Velős csont a jutalmad!

-Csepereg az eső gazdikám!
–Ideje indulnunk pumi kutyám!
Vau, vau, hazaértünk,
Szárítkozunk, törülközünk.

Jézus Mária!
Bejött egy macska a szobába!
Pumi kutyám megugatja,
A macska is iszkol haza.

Vers 10-14 éves korosztály

I.helyezett

Horeczki Lilla Hanna: Gombóc

Szaladt körbe, körbe
Csak futott szüntelen.
Sötéten cikázott végig,
Mint villám az égen.
Szeretett, szerettem.

Piros nyelve, mindig ott
lógott a levegőben.
Mint a légyapír az ablakban.
Keresett, kerestem.
Bújt, mint macska az ölemben.

Várt rám siettem.
Egyszer már nem várt,
Csak feküdt mozdulatlan.
Most már fentről vigyázz rendületlen.
A morcos, húséges szőrpamacs.

II. helyezett:**Zöld Zalán: Vezér(el)Ő**

Az ember a kutya legjobb barátja,
a kutya elhiszi majd, ha látja!
A kutyák dühösek voltak az
emberekre,
mert vagy otthon fekszenek
hemperegve,
vagy el vannak foglalva a
munkájukkal,
s nem törődnek sajnos, a kutyájukkal.

Most hívták össze a kutyagyűlést,
ez okozta a nagy feltűnést!

Az elnök állt a mikrofon mögött,
s a készülék bekapcsoló gombjára
bökött.

Azonban egy kutya közbeszólt -
Ő a pénzügyi miniszter volt -

„A gazdáink nem adnak nekünk elég
csontot, tegyünk a mondatunk végére
pontot!” -

mondta a miniszter, s abbahagyta a
beszédet.

De ebben a pillanatban jutott valami
eszébe:

Hogy az ember kényeztette,
a szőrét fényeztette,
etette, itatta,
szebb lett az élete miatta!

A miniszter a mikrofontól egyre
hátrébb állt,

s piroslott az arca, mint a málna.

„Kutyák! Emlékezzünk mit adtak
nekünk az emberek!?”

Felzúgtak az óceánok, s a tengerek,
ahogy a kutya otthon szendereg
az életünk csakis így kerek!”

Ezt ő mondta, maga az elnök,
ki a szavaival egy hegyet is ellök!

A kutyák megértették biztató énekét,
én azonban elmondanám az elnök
rövid történetét:

Juháskutya, a birkákért felelő,
kis pumi, mint farkaterelő.

Egy napon sajnos elveszett.

Útja egy cirkusz porondjára vezetett,
de a kiskutyát onnan ellopták - s
otthonától egyre messzebb került,
viszont nemsokára az arcára fény
derült!

Vándorútja visszakanyarodott a
szülőföldhöz,
lábát erősen odaszorította a fűhöz.

Újra hallotta a kolomp hívó szavát,
S örömeiben ide-oda tekergette
nyakát!

Megszökött, hogy visszatérhessen
igazi gazdájához,
nem máshoz, mint az öreg juhászhoz.

Még most is ott lakik,
Csak a kutyakormányánál dolgozik.

Nemrég elnöknek választották,
Hogy jó "vezér" lesz belőle, tudták.

Bogáncs a pumi, mert hogy az elnök, a
vezér ő volt
Kinyitotta száját és még egy szót szólt:

„Az ember a kutya legjobb barátja -
A kutya bizony elhitte, mert látta.”

III.helyezett:

Baczó Csenge Anna: Bodri

Sok –sok pici pad,
Szám szerint tizenhat.
Gyerekek ülnek sorba,
Kezüket magasba tartva.

Kati jelent éppen,
Vigyázban áll szépen.
Elhadarja, hogy már megint
Hát hiányzó van, szokás szerint.

Gyorsan visszafut a helyére.
Bevált, a hazugság megérte,
Mert, hogy csak ő tudta,
Hogy az iskolában van Dorka.

Ebben a percben nyílt az ajtó,
Dorka jött, s mögötte valami
morgó,
Furcsa kaparászó valami
Egy cuki kóbor pumi.

Dorka! A tiéd?
Miért van itt? Miért?
Rögtön kikergették a teremből,
S másnap visszajött egyből.

Dorka se tudott semmit,
Hogy kié a kutya és mit keres itt.
Megesett rajta a szíve,
Hazavitte, megetette.

S a pumi Bodri néven,
Házőrző lett, már a héten.
Gazdáját iskolába kísérte,
A tanárnak sem volt ellenvetése.

BOGÁNC S A PUMI

képzőművészeti pályázat

A Magyar Pumi Klub a pályázat kiírásával méltó emléket kíván állítani Fekete István születésének 120., halálának 50. évfordulójának, ami egybe esik a klub fennállásának 20. évfordulójával is.

A pályázatra a pandémiás helyzet ellenére szép számú pályamű érkezett, gyermekek, iskolák, illetve felnőtt gondozó intézmények részéről.

Nagy sikernek könyvelhetjük el, hogy számos gyermek és iskolai közösség megmozdult a pályázati felhívás nyomán, sikerült összekötni a kutyák szeretetét az irodalommal, az olvasás szeretetével, sokak figyelmét ráirányítva Fekete István művére.

A zsűri elnöke: **ifj. Ritter Ottó**

Tagjai: **Magyarósi Éva és Kiss Barbara Viktória**

I. helyezett (alsó tagozat): Szarvas Eliza 8 éves, Hajdúszoboszló

II. helyezett (alsó tagozat): **Kovács Boglárka** 9 éves, Budapest

III. helyezett (alsó tagozat): **Bakonyi Tamás** 10 éves, Szekszárd

I. helyezett (felső tagozat): **Szarvas Léna** 13 éves, Hajdúszoboszló

II. helyezett (felső tagozat): **Baski Bella** 13 éves, Dabas

III. helyezett (felső tagozat): **Bíró Boglárka Kinga** 12 éves, Debrecen

I. helyezett (külön kategória): **J. Tibor** 31 éves, Őszi Napfény I.SZ.I. Gara

II. helyezett (külön kategória): **Szabó Márta** 54 éves
Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Komárom

III. helyezett
(külön kategória):
Sz. László 33 éves
Őszi Napfény I.SZ.I. Gara

“Bogáncs, a pumi” Országos vers- mese és prózaíró pályázat eredménye
Mese 6-9 éves korosztály

I.helyezett

Himer Zsófia: A pumi és a puli

Volt egyszer egy tanya, ahol élt két kölyökkutya. Úgy hívták őket, hogy Zizi és Zozó. Zizi pumi volt, Zozó pedig puli, nagyon jó barátok voltak. Együtt számolták a tyúkokat, nézték a disznóvágást, a birkanyírásról nem is beszélve. De legjobban a körtefa alatt szerettek hűsölni és beszélgetni. Egy nap, amikor éppen ezt a tevékenységet végezték, Zizi megkérdezte Zozót:

- Te hány éves vagy?
- Nem tudom, és te? – kérdezett vissza Zozó.
- Én sem tudom. – válaszolt Zizi.

Abban a pillanatban a nagy körtefára odaszállt a galambhírnök és a következőt hirdette:

- Figyelem, figyelem! Kibújt a tojásból nemrég egy kiscsibe, aki különösen okos. Megjósolta a sorsát öt bolhának.
- És mi volt az? – kérdezte birkaanyó.
- Megjósolta nekik, hogy nemsokára jön majd a bolhairtó, és lefújja az egész tanyát. Ezért elslisszoltak onnan, gyorsabban, mint a szél!
- Köszönjük, hogy meghallgatták a mai galambrádiót! Viszontlátásra! – mondta a galambhírnök és már szárnyra is kapott.

Zizi megkérdezte Zozót:

- Szerinted menjünk el mi is ehhez az okos csibéhez, hogy megkérdezzük tőle hány évesek vagyunk?
- Szerintem igen. - válaszolta Zozó.

Így hát a két barát elindult a tyúktól felé.

- Kopogjunk! – mondta Zizi.
- Nem kell. – válaszolta Zozó, és rámutatott az ajtóban álló kis csirkére. Csak meg kell nyomni az orroddal a hasát és csipog, ez a csengő. Meg is nyomták.
- Szabaaaad! – rikácsolta bentről tyúkanyó.

A két barát belépett a tyúktólba.

- Miért jöttetek? – kérdezte meg tyúkanyó. Ó, de buta vagyok, biztos a kiscsibémhez jöttetek.
- Igen. – válaszolta Zizi.
- Merre kell mennünk? – kérdezte Zozó.

- Először egyenesen, azután balra, végül menjetek, amíg meg nem láttok egy piros ajtót. Ott kopogjatok be, ha beenged benneteket a csibém, akkor álljatok elő a kérdéseitekkel. – mondta tyúkanyó.

A két barát minden fennakadás nélkül eljutott a piros ajtóig. Zizi mindig is bátrabb volt, mancsával bekopogtatott.

- Szabad! – válaszolt bentől egy vékony hangocska.

A kiskutyák beléptek, megláttak egy asztalt, melyen egy apró kiscsibe ült.

- Mit szeretnétek? – csipogott rájuk a csibe, és két székre mutatott. Helyezték magukat kényelembe.

Zizi kezdett a mondanivalóba:

- Ó, tudós kiscsibe, szeretnénk tudni hány évesek vagyunk.
- Mivel te oly nagy tudós vagy biztosan meg tudod válaszolni a kérdésünket. – folytatta Zozó.

A kiscsibe gondolkodott egy kicsit és megkérdezte:

- Hol találkoztatok először?
- Egy másik a tanyán, ahol születtünk. - felelték a kutyusok egyszerre. De aztán elhozott minket Margitka néni ide, erre a tanyára. Nagyon magányosnak érezte magát, a macska, a tyúk, a birka, a tehén és a szamar nem bizonyult jó társnak. Szüksége volt két hű kutyabarátira.

A kiscsibe újra gondolkodóba esett, és ezt csipogta:

- Megállapításaim szerint ti mindketten egy évesek vagytok.
- Köszönjük tudós kiscsibe. – hálálkodtak a kutyusok.
- Hívjatok csak Picinek. - mondta a csibe.
- Köszönjük Pici! – mondták a kutyusok és elhagyták a termet.

Visszafelé menet arról beszélgette, hogy vajon honnan állapította meg Pici, hogy hány évesek.

Zizi azt mondta:

- Szerintem az asztal alá volt rejtve valami jósgömb-szerűség, mint amit mi is építettünk azokból a szalmaszálakból.

Zozó a következőképpen elmélkedett.

- Lehetséges az, hogy ő tényleg egy tudós kiscsibe és nem kell neki semmilyen jósgömb, hanem csak használta az eszét, és megkérdezett bennünket a fontos dolgokról.

Amikor a tyúktól aulájába értek tyúkanyó még odaszólt nekik:

- Megvan a kérdésekre a válasz?
- Igen. – mondta Zozó.

- Sziasztok, legközelebb is szívesen látunk titeket a tyúkólunkban. – integetett a szárnyával tyúkanyó.

A két barát elhagyta a tyúkólat, és vidáman ugrándozva mentek a kutyaházba megpihenni, beszélgetni. Miután kipihenték magukat elindultak, hogy ebédeljenek egy jót. Odamentek a tálaikhoz, ahová Margitka néni az ebéd maradékát tette éppen. A kutyusok egy perc alatt behabzsolták az ínycsiklandozó húsokat és csontokat.

Ebéd után kimentek a birkákhoz bújócskázni, mivel a közöttük jól el lehetett bújni. Mikor a bújócskázást megunták, sétáltak egy kicsit a tanya körül. Zizi azt mondta Zozónak

- Annyira örülök, hogy egy idős lehetek veled.
- Én is. - mondta Zozó.

A nap hátralévő részét önfeledt játékkal és csibészkedéssel töltötték. Még sok-sok évet éltek együtt a tanyán, Margitka néni, Zizi, Zozó és többi állat.

II.helyezett

Vermes Linda : A varázslat

Volt egyszer egy pumi, s annak egy kis kölyke, Pumi Pali. Egy nap elment Pumi Pali a kutyaiskolába. Belépett a terembe, látta már, hogy elkezdődött a testnevelés óra. Kutya úr, a tanár körbe-körbe sétáltatta az osztályt.

Utána jött az énekóra, tá, ti-ti, tá, tá tapsolták a kutyusok. Aztán meg a varázssóra következett, a kedvencük.

A varázssórán egy új varázsigét tanultak. Pali véletlenül elhibázta, és az ige elvarázsolta Palit egy gyümölcs- és zöldségerdőbe.

A fák uborka, a bokrok alma és barack alakúak voltak. Az út pedig banán. Az erdőben volt egy vulkán, aminek a külseje mangó volt, a belseje pedig facsart narancslé.

Pali találkozott az erdőben egy sünivel, Sün Sárával.

- Hová még Te kis pumi? – kérdezte Sára.
- A kutyaiskolából az egyik órán elvarázsoltam véletlenül magamat. Haza szeretnék menni.

- Barátom, a Medve Mimi, segíthet hazajutni. A vulkánban lakik. Gyere, tarts velem!
- Jó, mehetünk!

Elindultak a vulkán felé, közben sok almát, barackot, banánt ettek. Még uborkát is.

Felértek a vulkán tetejére, de olyan sokat evett Pali, hogy lehúzta a hasa, és beleesett a vulkánba.

Sára utána ugrott, szerencsére nem lett nagy bajuk, mert narancslében fürödtek. Úszkáltak, fröcskölték egymást.

Egyszer csak Pali meglátott a vulkán alján egy kis fényt. Megkérdezte Sárától, hogy hát ez meg mi lehet.

- Ott lakik Mimi!- mondta Sára.
- Ússzunk oda! - válaszolta Pali.

Medve Mimi mézet evett éppen. Mérgesen kiabált:

- Ki zavart meg mézezés közben? Ki jött veled, Sára?
- Pumi Pali vagyok. A kutyaiskolából jöttem, az egyik órán véletlenül ide varázsoltam magamat. Segíts kérlek, hogy hazamehessek!
- Teljesítem a kívánságodat, ha cserébe olyan nagyot tudsz ugatni, hogy kiűződ a mézrabló ellenségemet, Medve Helgát- mondta Mimi.
- Rendben, bármit megteszek, hogy hazajussak- felelte Pali.

Ekkor óriási vonyítás, ugatás következett, hogy még a föld is beleremegett. Vau-vau-vau hallatszott.

Az állatok látták, ahogy Helga sebesen eliszkolt.

Pali szomorúan búcsúzott Sárától.

Mimi közben varázsigét mormolt:

- Mirmici, murmuci, marmaci – kerülj vissza oda kis kutyus, ahonnan jöttél!

És Pali egy barackkal a kezében, újra az iskolában ült a varázsórán.

Otthon elmesélte Apukájának, mi történt vele, és együtt megették a barackot, és egy nagy csontot.

Aki nem hiszi, járjon utána!

III.helyezett

Vancsisin Soma: A nagy kaland

A nevem Zénó, hatéves vagyok. Szeretek labdázni és a nedves fűben nagyokat futni és ugrálni. De legjobban azt szeretem, amikor a nyári mezőn sétálok a gazdáimmal. A felnőttek szerint szép vagyok, a gyerekek szerint meg aranyos. Nem mondom, igazuk van, mi is lehetne szebb és aranyosabb egy fekete-fehér kutyánál. Békésen telnek a napjaim, ritkán történik valami érdekes, de a múlt héten volt egy kalandom, amit sosem fogok elfelejteni. Történt egy napon, hogy a szokásos sétára indultam a gazdámmal a mezőre. Nem messze a házunktól egy szép tágas mező húzódik. Télen vastag hópaplan borítja és ilyenkor a kedvenc játékom a hideg hóban hemperegni. Ősszel azt szeretem, hogy lehet csúszkálni a vizes talajon és a sárban hemperegni, de néha a gazdi dühös, hogy csöpögök a latyaktól. Tavasszal azt nem kedvelem, hogy nyílnak a virágok, és a gazdi minden egyes virágnál megáll, hogy megcsodálja. Nyáron nem szeretek a száraz fűben hemperegni, mert szúrja a bundám, de a gazdi szereti, hogy mező illatú vagyok.

Aznap egy olyan úton indultunk el, ami átvezet a nyáron kiszáradt patakon. Elkezdtem bóklászni a köves mederben, mikor a gazdám szól, hogy hagyjam abba, de megéreztem egy meglehetősen furcsa szagot. Egyszer csak elhussant mellettem egy fekete árny. Elkezdtem követni és szembe találkoztam egy békával. Megkérdeztem tőle, hogy milyen állat volt az, ami elszaladt mellettem.

- Milyen kutya vagy te, hogy nem láttál még őzet? – kérdezte kuncogva a béka.

Felbosszantott engem az a kis mitugrász. Elhatároztam, hogy megmutatom neki, hogy ki az okosabb és ügyesebb. Eldöntöttem, hogy az őz után indulok és megnézem, hogy igaza volt-e a békának. Ekkor meghallottam, hogy a gazdám kiabál utánam, én mégis az őzet választottam.

Futottam a patakmederben. Nem tudtam gyorsan haladni, mert csúsztak a kövek. Néhányszor feljajdultam, mert vágta a kő a lábamat. Egyszer elvesztettem az őz nyomát, mert egy óriás kidőlt fűzfa feküdt a meder közepén. A part felé kerültem, gondolom ő is így tett, mert újra megéreztem a szagát. Aztán egy hídhöz értem. Nagyon féltem átmenni, mert sötét volt alatta. Mikor éppen elszántam magam, hogy átbújok, hirtelen óriás dörrenést hallottam, de rájöttem, hogy csak egy teherautó ment át dübörögve a hídon. Összeszedtem az összes bátorságomat, és gyorsan átbújtam. Tovább futottam a nyomot követve. Amikor felnéztem, megláttam az őzet. Igaza volt a békának, még soha nem láttam ilyen állatot. Szeme sötét barna volt, szőre avar barna, fehér foltjai, mint a hó. Egy ideig farkasszemet néztünk. Aztán egy hirtelen mozdulattal eltűnt az útszéli bokrok között. Elkezdtem követni. Amikor odaértem, megláttam, hogy egy forgalmas úton megy át. Megijedtem, mert még nem mentem át a gazdi nélkül ilyen forgalmas úton.

Inkább visszafordultam hát, mert már úgyis hiányzott a gazdi. Visszafelé hosszabbnak éreztem az utat, mint odafelé. A kövek szúrósabbnak, a meder sokkal komorabbnak tűnt. Elhatároztam, hogy lerövidítem az utat. Kikapaszkodtam a mederből, átbújtam a bokrok között és kint találtam magam a mezőn. De egyáltalán nem volt ismerős a hely. Rájöttem, hogy egy másik mezőn vagyok, ezért visszamentem a patakmederbe. Azt hittem már sohasem talállok vissza! Lógó orral folytattam az utat, alig vonszoltam magam a fáradságtól. Mielőtt végképp kétségbe estem volna, megláttam a kis zöld mitugrász békát, aki még mindig ugyanazon a kövön gubbasztott.

- Na, fogtál őzet pajtikám? - kérdezte a béka.
- Őzet nem, de békát mindjárt fogok! - mondtam dühösen és rárontottam a szemtelenre.

Miután elijesztettem a békát, találtam egy helyet, ahol azt gondoltam, fel tudok menni. Ahogy megpróbáltam felkapaszkodni, folyamatosan visszacsúsztam. Még egyszer elrugaszkodtam, már majdnem elértem a tetejét, de leomlott egy falrész a lábam alatt, ezért visszaestem a meder aljára, és jól megütöttem magam. Elkezdtem ugatni, de nem jött rá válasz. Tovább próbálkoztam, amíg a kimerültségtől már jártányi erőm sem maradt. Egy idő után az ugatást is abbahagytam, ha ott lett volna a gazdi, már biztos meghallotta volna. Alkonyodni kezdett, a mederben megnyúltak a fák sötét árnyai. Lekuporodtam egy sziklakiszögelés alá. Féltem a közelgő estétől, mert még nem aludtam ilyen messze a háztól.

Ekkor távoli zörgést halottam a mederből. Ijesztő hangok közeledtek. Valaki kiabált. Füleltem. Ahogy közelebb ért a zörgés, felismertem, hogy valaki a nevemet kiabálja. Megéreztem a gazdám szagát! Hurrá, megtaláltak! Ugatni kezdtem örömben. Egyszer csak előbukkant a gazdám! Életben nem voltam ilyen boldog! Egymást húzva-vonva, együtt, felkapaszkodtunk a meredek partfalra. Alig vártam, hogy hazaérjek!

Este a kanapé előtt fekvé végiggondoltam a történeteket. Örülök ugyan, hogy láttam őzet, de az is biztos, hogy többet nem fogok így elkalandozni.

Próza 10-14 éves korosztály

I. helyezett

Balázs-Földi Adél: A róna szele a szívünkben az iránytű

Fülemben zúg még az alföldi róna szele, amint a magas szárú fűbe kap, majd elillan a nagy lomha fellegekkel, amelyek nem köszönnek suttogva, és nem nyomnak búcsúcsókot orrom hegyére. A zaj háta mögött némaságba vesznek. Hiszen már oly rég láttam szülőfalucskámat, ahol a templom régi ütött-kopott harangja, minden vasárnap délben ébresztőt kongatott az alföldi rétnek. De még látom magam előtt a kis Bogáncsot. A kis, szürke, göndör, gubancos bundájú pumi kutyát, aki félrelógó nyelvvel felém szalad az alföldi rét magas fűvében. Ha mondhatom így, a társam volt, ha csak rövid ideig is, csupán 2 évig. Szívem dobbanásai közt a csend reá emlékezik. De már nem tudom, merre járhat, talán a rónák szele, vagy a lomha fellegek sem tudják már. De azt sem tudom lélegzete viszi-e még tovább? 10 éve múlt, hogy elválasztottak tőle, 100 km-re kerültem egy olyan városba, amelynek fényei elnyomják az igazi fényeket, a csillagokat.

Bogáncs igencsak messze jár már otthonától, az Alföldtől. Még aznap megszökött és Flóra keresésére indult, mikor elvették tőle. Igazából máig is büntudata van, úgy hitte, ha megvédi nem szakadnak el egymástól, talán ezért keresi már 10 éve minden egyes nap. Flóra szalma és ibolya illata a szívébe itta magát. Hűvös augusztusi északa van. Erről egy kedves emléke lobban fel benne, amely melegséggel tölti el.

Ugyancsak ilyen éjszaka borult az Alföldre. Pattogó parázs mellett feküdtek Flórával. Az ég már leterítette csillagterítőjét, Flóra pedig csendben beszélt hozzá.

–Látod fenn magasan a csillagokat, Bogáncs? Mikor még a szüleim éltek, úgy tanították, hogy az olyan csillagok, mint a Nagygöncöl vagy a Kisgöncöl, talpukat sosem csiklandozzák meg az Alföld karcsú fűszálai, mivel sosem buknak le. Soha nem mozdulnak onnét, míg más csillagok igen – mondta, s ujját álmodozva a csillagok felé nyújtotta.

– Ez olyan, mint a lelkek a szívemben, voltak, akik mentek, és vannak, akik mai napig velem vannak, és sosem mozdulnak, szívem apró zugaiban megbújva ösztönzik szívem dobogásra, mint anya és apa. Te is itt vagy. – suttogta miközben megkocogtatta szíve fölött mellkasát. Majd megcirógatta Bogáncs kócos kis fejét. Bogáncs nagyon szerette ezt az érzést. Most is, mintha magán érezte volna gyengéd kis ujjait.

–Ha egyszer elveszítenénk egymást, nézz fel az égre, örökké szívemben fogsz élni, mint ezek a soha lenem bukó csillagok az ég arcán!

Feltekintett hát most is az égre Bogáncs. De ezen az estén a lomha fellegek néztek vissza rá. Arcába kapott a szél, mely oly ismerősen kócolta szürke szőrét. Valami mintha eszébe villant volna, visszafelé kezdett futni, amerről jött, amilyen gyorsan csak bírta. Rengeteg dolog keringett most kis szívében. Eszébe jutott, hogyan talált rá kölyökkorában Flóra és emelte ki a bogáncsosból, úgy gondolta, biztosan ezért szólítják Bogáncsnak, és ugyancsak szerette ezt a nevet. Hálája jeléül, hogy befogadta, megfogadta, hogy megvédi bármi áron. Eszébe jutott, hogy tévedtek el a pusztában, és ő vezette haza Flórát. Azóta is igen büszke magára miatta. Vagy, hogyan lesték meg az őszi darvakat napnyugtakor, és nem bírta megállni vágyát, hogy oda ne vakkantson nekik. Bár Flórának nem ez volt a vágya, amit nem igazán értett. Hogy bírja megállni, hogy ne ijessze meg a darvakat? De lassan visszaszívárgott a való világba. Követte az ismerős szél suttogását, ami oly messziről kerülhetett ide.

Ezen a csendes éjszakán az írógépem előtt görnyedtem, egy gőzölgő kávé társaságában. De valami felülkerekedik a csöndön, és a kis szobám ablaka

hirtelenjében kicsapódik. Az üvöltő szél beront a helyiségbe. Azonnal megismertem a szél akkordját. Túlnőtt rajtam. Nem tudtam, hogy keveredhetett az Alföld mélyéről ide, a városba. Felkaptam a kocsikulcsomat, bevettem magam az autómba, és beindítottam a motort. Hosszú ideje nem láttam már sem Bogáncsot, sem a rónát. Lett volna lehetőségem. De amikor felhívtam a régi szomszédokat, azt mondták, nem látták Bogáncsot. Én pedig féltem a feltörő emlékektől. Gyávának éreztem magam. Mikor legutoljára láttam szemeim könnyek karolták.

Minden egy meleg, nyugodt, átlagos szeptemberi napnak indult. Bogáncsral a szokásos kedvenc elfoglaltságunkat végeztük. Juhokat tereltünk, őriztünk. Nagyon szerettem ezt, pedig a korombeli lányok megbélyegeztek, mert lányka létemre ilyesmivel foglalkozom. Úgy tartották, ez fiús dolog. Pedig én imádtam korán kelni, a nap első sugaraiból oltani apadhatatlan szomjamat, és elmélázni a gyurgyalagok hangján. Sosem unatkoztam, ott volt velem Bogáncs. Ő nem bélyegzett meg, hogy ez fiús dolog lenne. Délutánban is együtt őriztük a juhokat a cseresznyefa hűsítő árnyékában. Mígnem egy fekete kocsigurult a tanyánk elé. A nagyapám, aki a szüleim halála után egyedül nevelt, a kocsihoz ment. A kocsiból egy öltönyös, szikár férfi és egy csinos, de karótnyellet, ánizs illatú idősebb hölgy szállt ki.

– Bogáncs, gyere, nézzük meg mi folyik itt! – felkerekedtünk.

Amint odaértünk a szigorú arcú hölgy felém fordult, próbált mosolyogni, de szerintem olyan régóta nem mosolygott már, hogy egyenes maradt a szája. Meglepett, hogy a nevemen szólít.

– Szervusz, Flóra! Éppen téged vártunk.

Kérdőn pillantottam Papi felé. Láttam a szemét, valami mély szürkeség öntötte el. A hölgy észre vette, hogy nem értem, miért van itt és kicsoda ő.

– A nagyapád keresett fel bennünket, volt már velünk dolgod egyszer, mégpedig a szüleid halála után. A nagyapádnak súlyos betegsége van, így kórházba kell mennie. Lehet, hogy soha többet nem látod. Búcsúzz el tőle gyorsan, és induljunk, mert sok még a dolgom. – mondta a kimért, rideg hölgy, és órájára pillantott siettetés végett.

Nem tudtam felfogni a szavakat. Meginogtam. Nem szakíthatnak el innen, hiszen itt van az otthonom. A könnyeim észrevétlenül hömpölyögtek a szememből. Ez nem történhet meg velem újra. Bogáncsra pillantottam, aki talán fel sem fogja mi történik, ő volt az, aki egyszer már kimentett a családom tragédiájának árnyékából. Nagypapa megfogta remegő vállam, és maga felé fordított, leguggolt hozzám.

– Bocsáss meg, hogy nem mondtam el, szólnom kellett volna, de szerettem volna, ha élvezed az utolsó napokat is. Tudom, mennyire szeretsz itt lenni, a tanyát a halálom után neked fogom adni, ha felnőttél, visszajöhetsz ide. Az életednek nem így kellett volna alakulnia, ezt nem érdemled meg... – suttogetta, és a szürkeség, amit a szemében láttam, lefolyt ráncos, meleg arcára.

– Szeretlek Flóra, vigyázz magadra! – mosolygott rám a könnyek árnyékából.

– Gyere Flóra! A csomagjaidat már bepakoltuk. – parancsolta nekem a rideg hölgy.

– Hogy mi? Bogáncs nem jön? – állt meg a lélegzetem. Bogáncs a részem, ő velem jár „Bogáncs és Flóra” egyek vagyunk.

– A kutya? – nézett Bogáncsra lenézően, ami igazán megsértett. – Most csak viccelsz, ugye? – kérdezte, de nem várt választ, beült a kocsiba.

Mintha ezernyi üvegszilánk fúródott volna a testembe. A porba rogytam. Bogáncs odarohant hozzám. Szorosan magamhoz vontam, és megcirógattam kócos kis fejét. Az öltönyös férfi megragadta a könyökömet, és felállított. Bogáncs rávakkantott és megragadta a lábát, de a férfi belérúgott. Láttam, hogy nagypapi a háttérben földre rogy és csendesen sír.

– Neee, Bogáncs, Bogáncs! – ordítottam és kapálóztam.

– Legalább ő hadd jöjjön velem! Ne, eresszen el! – ellenkeztem.

– Bogáncs, ne feledd a csillagokat! A csillag... – a hangom elcsuklott, és erőtlenül leheletté tompult.

Az erős öltönyös férfi bedugott a fekete kocsi hátsó ülésére, akkor vettem észre a visszapillantó tükörből, hogy a rideg hölgy szúrós szeméből néhány apró könnycsepp merészkedik ki, amelyeket gyorsan le is törölt egy gyűrött szövettel. Vajon hány ilyen esetet láthatott már? De most nem tudtam ezzel foglalkozni, hiszen az életem éppen fenekestül felfordult. Azért könyörögtem, hogy valaki ébresszen fel, de senki sem tette. Annak a kocsinak a maszatos üvegén át láttam utoljára nagypapát, Bogáncsot, a tanyát, az Alföldi rónát.

Nyikorogva kinyitom az autóm ajtaját.10 éve most teszem le először lábamat a még mindig élénken bennem élő Alföldre. Egy érintés alatt feltörnek a régi emlékek. Kiszabadult, ami évek óta ott dörömbölt és sikítozott a lelkemben, ami majdnem szétszakított belülről. Ma lepusztultan és korhadozva hunyorog rám a tanya, ami egykor oly büszkén húzta ki magát az Alföld ölében.

Az öreg, zsémbes cseresznyefához sétáltam, a nedves hajnali fűben. Néhány tétova, eltévedt könnycsepp elhagyta zöld szemem, ami beitta a felkelő nap fényét. A hátam mögül neszt hallok, számomra a világ legkedvesebb nesztét. Megfordulok, és megpillantom az én kis Bogáncsomat, amint félrelógó nyelvvel felém szalad az alföldi rét magas fűvében.

II.helyezett

Punk Izabella: Bogáncs és Csillag találkozása

Bogáncs odasündörgött Jancsihoz, a bojtárhoz. Lehajtotta bozontos fejét, és szemét könyörgően a bojtárfiúra meresztette. „Eszünk? Éhes vagyok.” - mondta a kis pumi, egyértelműen Jancsi tarisznájára pillantva. A fiú ekkor észrevette a kiskutya szemében az éhséget:

- Aha, már értem! Szóval éhes vagy -eszmélt Jancsi. - Hát akkor együnk. Azzal kezébe fogta a tarisznáját, belenyúlt, és kiemelt belőle néhány darab szalonnabőrkrét, három szelet szalonnát és két szelet kenyeret. A szalonnabőr darabkákat és az egyik jó zsíros szalonnaszeletet Bogáncsnak adta, a többi maga fogyasztotta el. Közben jólesett hallgatniuk a madarak csiripelését, a birkák bőgését és a nyáj kolompolását. Főleg a kisbárányok bégettek, mert tavaszra megérkeztek a kis újszülöttek is.

Eközben az öreg Galamb mester éppen egy kölcsön ló által húzott szekéren utazott, messze otthonától és a nyájtól, Bogáncstól és Jancsitól. Hosszú úton volt, aminek végén egy jónak ígérkező üzlet állt egy lótenyésztővel és egy gyönyörű lóval együtt. Az öreg bizony lovat készült venni, hiszen a számár, Csámpás már nem bírta a tanya bővülésével járó sok munkát. Míg így gondolkodott, észre sem vette, hogy már meg is érkeztek a lovardához. A szekér megállt, az öregember kiszállt, a kocsis elhajtott. Galamb mesterhez gyorsan odasietett egy fiatalember, aki Jancsira emlékeztette.

- Jó napot kívánok! Bizonyára Galamb mesterhez van szerencsém - üdvözölte a fiú. - Mindjárt jön Gergely gazda, addig kérem, hogy várjon itt - azzal elsietett.

Nem sokkal később megjelent egy őszülő, középkorú férfi.

- Üdvözlöm, Galamb úr, Kúti Gergely vagyok. Kérem jöjjön utánam, megmutatom a lovakat - mondta a lovász.

A mester engedelmesen követte. Közben körbenézett, nézte a sok istállót, a legelőket, a nagy mezőt, hallgatta a paripák nyerítését. Gergely gazda bevezette az egyik istállóba. Kellemes ló szagot lehetett érezni. Az első bokszt ablakán egy pej jószág nézett ki érdeklődve.

-Ő itt Liliom, az egyik fiatal kancánk. Értelmes és nagyon kíváncsi jószág - mondta a lovász.

- Nagyon szép, okosnak látszik.

Továbbmentek a következő bokszhoz.

- Ő pedig Villám, az egyik leggyorsabb ménünk.

- Nagyon izmosnak látszik - felelte Galamb mester. - Tényleg sokat edzhették.

- Ő meg ki más lenne, mint Sonka. Ő mindig elszökik mindenhol, nagyon vágyik a szabadságra. Tegnap hozta haza az egyik kollégám, innen nyolc kilométerre találták meg, egy erdő mellett legelészett - mesélte Gergely gazda.

- Biztos szereti az erdei levegőt - mosolygott az öreg Galamb. Tetszett neki a furcsa történet.

A negyedik bokszban egy gyönyörű, deres kanca állt, és értelmes tekintetével egyenesen Galamb gazda szemébe nézett. Az öregember első pillantásra tudta, hogy ő lesz a megfelelő jószág számára. Rögtön Gergely gazdához fordult:

- Nem kell a többi lovat megmutatnia, nekem ez a világcsodája paripa kell. Mégpedig most meg is adom az árát, maga meg, kérem, hívasson egy lószállító autót nekem meg a lónak!
- Rendben, uram. Megértem a választását, igazán jó döntés.
- És hogy hívják ezt a gyönyörűséges paripát?
- Csillag a neve, mert ő egy valószínű csillagparipa. Nem sokkal később Galamb mester már egy döcögő autóban ült, az utánfutóban pedig Csillag utazott.

Ez idő alatt Bogáncs és Jancsi a selymes fűvű mezőn pihentek. Bogáncs hirtelen ismeretlen zöreire lett figyelmes. Felkelt és körbenézett. A zaj leginkább sorozatos puska lövésekre hasonlított, csak sokkal halkabb volt, a kapu felől jött. A kiskutya lélekszakadva rohant a tanya bejáratához, nyomában Jancsival. A kapu mellett lefékezett egy autó, mögötte egy furcsa, házszerű valamivel. A kocsiból Galamb mester szállt ki, majd az utánfutóból egy gyönyörű lovat vezetett Jancsi elé. Szép állat volt, hasonlított Csámpásra, de termete jóval nagyobb volt a számárénál. Bogáncs nem mert hozzá közeledni, csak morgott az ismeretlen jövevényre, mégiscsak Galamb gazda hozta ide. Jancsi fütttyentett egyet.

- Nocsak, de szép jószág! - csodálkozott. - Hol szerezte, Galamb bátyám?
- Majd akkor kérdezd, ha neked is kell egy paripa - felelt az öregember.

Majd Bogáncsra nézett:

- Gyere ide, Bogáncs, ismerkedj meg Csillaggal!

Bogáncs odament gazdájához és parancsolójához. Fejét felemelte, s az idegen állatra nézett. Azt mondta:

- „Szia, én Bogáncs vagyok, vérbeli pumi kutya, az öreg Galamb mester és Jancsi, a bojtárfiú után én vagyok a vezető. Ha ide beteszed a lábad, gazdáim távollétében nekem kell engedelmeskedned. Ha ellenkezel, megharaplak a hegyes fogaimmal.”

A furcsa lény így válaszolt:

- „Szia, én pedig Csillag vagyok, egy ló, az okosságom tett híressé. Ha itt ezek a szabályok vannak, akkor én betartom őket, és neked is engedelmeskedni fogok.”

- „Helyes.” - értett egyet Bogáncs.

Csillagot elvezették új helyére egy tágas karámba. A karám szélén lévő kis kuckóba be tud húzódni éjszakára, az eső elől is menedékre lelhet benne. Csillagnak nagyon tetszett az új otthona. Nem gondolta volna, hogy új gazdája, az öregember ilyen jó helyre fogja őt hozni. Itt volt bőven a legelőn fű, az etetőben széna, az itatóban friss víz. Elégedetten legelészett, és hálás volt új gazdájának és az életnek.

Bogáncs fejét felemelve, peckesen átsétált az udvaron, útja a pajta felé tartott. Besétált, odament az akolhoz, és lefeküdt a puha szalmára. Nem is gondolta volna, hogy létezik Csámpáshoz, a számárhoz hasonló lény. Ez a találkozás teljesen ledöbbsentette, alig bírt aludni, szinte le sem hunyta a szemét.

Másnap reggel Bogáncs még kakasszó előtt felébredt nyugtalan álmából. Fáradt volt, de később ahogy meghallotta a kukorékolást és a juhok bégetését, rögtön éberebb lett. Kis fekete orrával beszívta a friss levegőt, felállt, és körbefutotta a tanyát. Élvezte a reggeli felfrissülést. Közben meghallotta az öreg Galamb mester füttyszavát. Futott gazdájához, aki a tornácon állt, pipázott. Intett Bogáncsnak, aki engedelmesen leült az öreg elé. Ekkor kinyílt a ház ajtaja, és kilépett rajta Jancsi.

- Jó reggelt Galamb bátyám! Szia, Bogáncs! - köszönt a bojtárfiú. Bogáncs a köszöntésre boldogan vakkantott, és csóválta a farkát.

„Hoztál valamit enni?” - kérdezte Jancsit.

A fiú kérdőn Galamb mesterre nézett:

- Mester uram, evett már a kiskutya?

- Nem. Adhatsz neki enni. Van egy kis szalonnabőr az asztalon - felelte a gazda.

- Rendben, Galamb gazda.

Bogáncs nézte, ahogy Jancsi odamegy az asztalhoz, levesz róla valamit, és már nyújtja is felé a finom falatokat. Boldogan rágcsálta az ízletes reggelit. Miután megette, Jancsi hívta:

- No gyere, Bogáncs, menjünk Csillaghoz! – a kiskutya ugrándozva, izgatottan követte gazdáját. Amikor Csillag karámjához értek, kinyitotta a kapuját, és beterelte Bogáncsot Csillaghoz.
- Maradj itt ezzel a csodaszép paripával, beszélgetsetek, ismerkedjete. És vigyázz rá! – kérte a kis pumit, azzal otthagya őket. Bogáncs nem értette, gazdája mért megy el nélküle, de tudta, hogy talán sohasem fogja megérteni az embereket. Ránézett Csillagra, és megkérdezte a lovat:
 - „Nem akarsz szaladgálni egy kicsit?”
 - „De, nagyon jólesne megmozgatni a végtagjaimat.”

Miközben a két, egymástól teljesen különböző állat felszabadultan futkározott a legelőn, az öreg Galamb mester távolról figyelte őket. Tudta, hogy ez egy életre szóló barátság kezdete.

Csillag és Bogáncs elválaszthatatlan társak lettek.

III.helyezett **Gubián Anna: Egyszer...**

Fagyos januári szél fúj. Szórakozottan nézegetek ki az első emeleti lakásunk ablakán; mintha nem láttam volna elégszer ugyanazt a képet. Most mégis minden más. Próbálok elbúcsúzni a falaktól, az udvartól, mindentől. Szórakozottan figyelem az ide- oda imbolygó, szállongó hópelyheket, az üvegen kirajzolódó jégvirágokat. Költözünk.

A bútorokat már átszállították az új lakásba, csak a bőröndjeink sorakoznak a folyosón. Egyszer csak elhangzik a vezényszó: „Indulás!” Még egyszer végig nézek a szobámon, majd kilépek az ajtón. Nem akarok új lakásba költözni! Küszködöm a könnyeimmel. Némán ülök be az autóba.

Pár perc múlva megérkezünk; csupán néhány utcányira található az új, kertes házunk. Sötétedik. A magas lámpaoszlopokból áradó fény megvilágítja a kerítést, mögötte a kis épületet. Kiszállok az autóból. Hangos ugatás hallatszik a szomszédos telkek felől. Na, még ez is! Hogyan tudok majd aludni ilyen hangzavarban? Alig figyelek az odasereglő szomszédokra. Mintha kívülről hallanám a saját hangomat, amint illedelmesen, de kissé feszengve köszönök és bemutatkozom. Nem szűnik az ugatás: innen is, onnan is felhangzik egy- egy állat hangja.

Körbepillantok. A szemközti udvarban tekintetem megakad egy fekete szempáron; két apró, csillogó gombon. Elmosolyodom. Nagyon mókás! Kis fekete szőröcsomó (szörgolyó?) ilyen hatalmas hanggal! Mintha hívogatna:

„Gyere ide! Szeretnék megsimogatni. Ki vagy?” Megnyúlt, hosszúkás fejét odaszorítja a kerítéshez. Kissé előrehajló füleivel mintha tréfásan integetne. De egyre csak ugat... Közelebb lépek, leguggolok, kezemet lassan felé nyújtom. Lassan, egyre közelebb. Már érzem a leheletét. Észre sem vettem, hogy elcsendesedett. Vidáman csóválja a farkát. Érdes nyelvvel megnyalja az ujjaimat. A nyál valószínűleg máskor zavart volna, most cseppet sem foglalkozom vele. Alaposabban szemügyre veszem. Sűrű, fekete bundája bolondosan hullámozó tincsekben borítja kicsi testét. Fürgén szalad a házig, majd vissza hozzám a kerítéshez. Úgy látszik, tetszem neki. Engedi, hogy megsimogassam a fejét, a hátát. Amint felállok és távolodom, azonnal rákezd. Már cseppet sem idegesít. Visszafutok hozzá, újból megsimogatom. Anya hív, mennem kell. Indulok.

Másnap az iskolában szinte elrepül a délelőtt. Tanítás után családommal hazaindulunk. Autónkkal bekanyarodunk az udvarba. Már hallom is az „üdvözlést”. Anya int, mehetek. Odarohanok a kiskutyához, boldogan köszöntjük egymást. Mondhatjuk: ismerősként. Fáradhatatlanul rohangál a kertkaputól a bejárat ajtóig. Visszajön újra és újra. Mintha nem akarna elengedni. Milyen boldognak tűnik! Vajon játszik vele valaki? Egy ilyen eleven, intelligens kutyussal sokat kell foglalkozni! Milyen hálás szemekkel néz rám! Búcsúzól még egyszer megsimogatom okos buksiját. Odalapulva a rácshoz figyeli, amint távolodom.

Azóta minden nap induláskor- érkezéskor köszönök neki. Ha elfelejteném vagy sietnünk kell, emlékeztet erre- hangos ugatással. Megtanulta, mikor megyünk el, mikor érünk haza. Vár engem nap nap után.

Egyszer, ha lesz házam és kertem, biztosan szeretnék egy ilyen barátságos, okos, könnyen alkalmazkodó hűséges kiskutyát! Talán éppen ilyet, egy kis fekete pumit. Egyszer...

PUMIK A MÚLTBÓL

Frigyes főherceg üdülőtelep és erdei iskola

A pumi már hosszú ideje része a magyar ember életének, végigkísérte a történelmünket és annak legzavarosabb korszakaiban is velünk volt, segítette a munkáját a pásztoremlernek vagy vidám természeténél fogva a jókedvet hozta el a környezetében.

Ilyen pumi lehetett a Farkasgyepűn található Frigyes főherceg üdülőtelep és erdei iskola kutyája. A Gyermekszanatóriumot és erdei iskolát 1928-ban Vass József népjóléti miniszter ideje alatt építették. Erre a célra a veszprémi Római Katolikus Püspök (Rott Nándor) a farkasgyepűi Hallgató-hegyen, az erdőben 19 kat. hold nagyságú területet adományozott a Gyermekvédő Ligának.

Fotó 1943

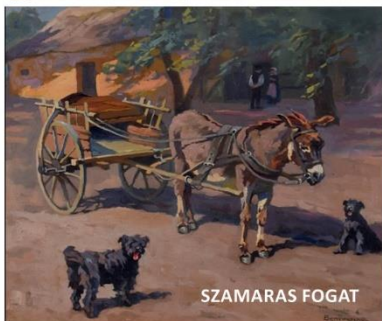
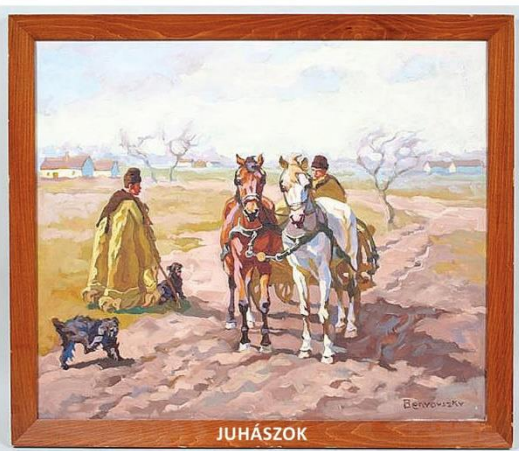
Forrás: www.fortepan.hu

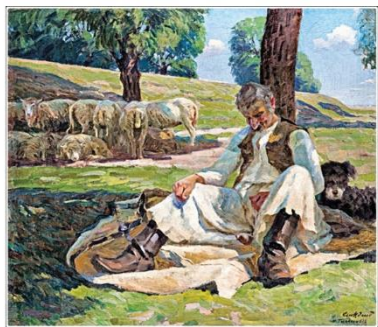

Fotó 1943: Frigyes főherceg üdülőtelep és erdei iskola – ápolónő pumival

A farkasgyepűi intézet kettős feladatot látott el: szeptembertől május végéig erdei iskola volt 120 fős tanulólétszámmal, nyáron pedig üdülőtábor. Farkasgyepűn tébécés gyerekeket gyógyítottak. Jelentős részük állami gondozott volt, az alföldről kerültek ide. Más gyerekeket a Zöld Kereszt utalt be. A legkisebb létszámú a magánbetegek csoportja volt, költségeiket szüleik fedezték. A gyermekek mellett védőnők és tanítónők dolgoztak. A védőnők az iskolai oktatáson kívüli időt töltötték a gyerekekkel. Sétáltak, kirándultak velük, elkísérték őket a fekvőcsarnokba. A tanítónők délelőtt tanítottak az osztálytermekben. Ez után egy órás séta következett. Délután egy órás korrepetálás során együtt készültek fel tanítványaikkal a másnapi órákra.

BENYOVSZKY ISTVÁN (1898-1969) - FESTMÉNYEI

Csuk Jenő (1887-1927) Pihenő Juhász 1918

Deák-Ébner Lajos (1850-1934) Eső Után

Benyovszky István (1898-1969)

Megy a juhász a számaron

Juszó Béla (1877-1969)

Vastagh Géza (1866-1919) Verekedő bikák

Pálffy József (1864-1934) Hortobágy 1900

Szepesi György (1935-) Hortobágy

Vastagh Géza (1866-1919) Párba

Viski János (1891-1987)
Juhász

Mona Sándor Juhász a Hortobágyon

Knop Eduárd gyűjtése.

A HAZAI TÖRZSKÖNYVEZETT PUMI POPULÁCIÓ ALAKULÁSA

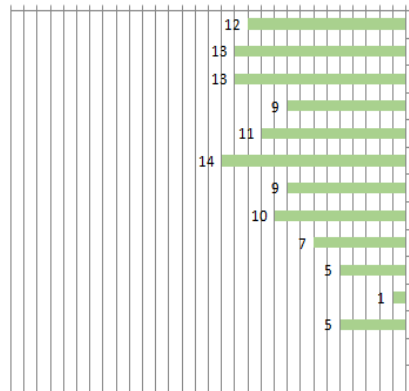
A MEOESZ pumikra vonatkozó adatainak számítógépes feldolgozottsága 2007-től tekinthető teljesnek. A korábbi adatok csak papír alapon és nehezen elérhető formában léteznek. Más forrásokból illetve régi törzslapok alapján a korábbi adatok is rekonstruálhatók, de a hiányos adatsorok, névazonosságok és más adatrögzítési sajátosságok, hibák miatt ezek megbízhatósága kisebb. Az alábbi táblázatokat és grafikonokat a 2019-es év alombejelentői és a MEOESZ törzskönyvezési adatai alapján készítettem.

2007 kezdetétől 2019 végéig 2527 pumi, 1264 kan és 1263 szuka került regisztrálásra. Ha az átlagos élettartamot 12 évre becsüljük, akkor a hazánkban regisztrált pumi populáció ennél kb. 10 %-kal kevesebb, 2274 körül lehet, gondolva az eltűnt, exportált, illetve korábban elhalt ebekre. Ebben a számban a bejelentett kölykökön túl szerepelnek a honosítások, ill. a B törzskönyves pumik. Viszont hiányoznak a nem bejelentett kölykök és az exportált ebek. Az eltelt 13 év alatt 246 pumi kapott "B, R, N" és 7 "H" jelzésű törzskönyvi azonosítót. 13 kutya külhoni azonosítóval szerepel.

A hivatalosan 2000-ben alakult és jelenleg is ETSZ Magyar Pumi Klub életében 2013 szeptemberében jelentős változások történtek. Az MPK élén az utolsó vezető váltás is ekkor volt. Az ilyen értelemben határ évnek számító 2014-től 1129 pumiból, 581 kan és 548 szuka került regisztrálásra. Közülük 161 kapott "B, R, N" és 1 "H" jelzésű törzskönyvi azonosítót. A fenti időszakban 218 tenyészszelemlén 91 kan és 91 szuka, az állomány 19% kapott tenyésztési engedélyt. A 2007 kezdetétől 2019 végéig lejelentett kölykök szüleinek korfája látható a következő grafikonon.

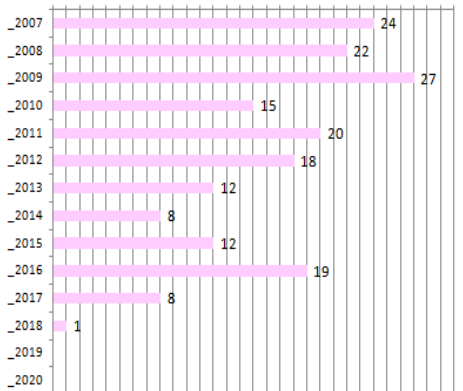
**2007-2019 között született
tenyésztésben aktív
kanok korfája**

3029282726252423222120191817161514131211109876543210

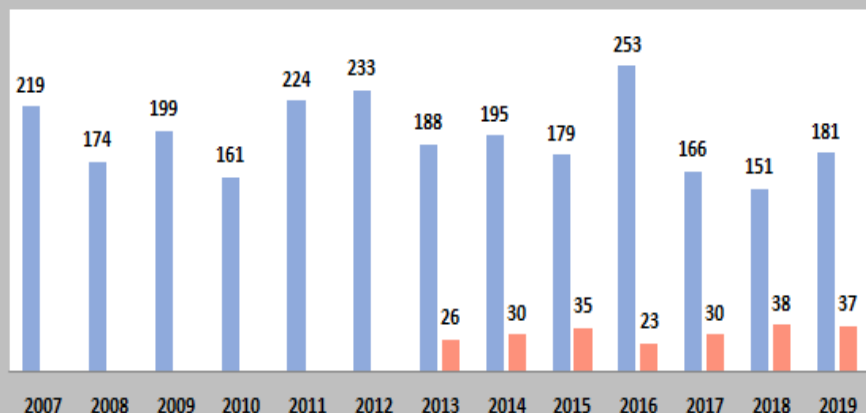
**2007-2019 között született
tenyésztésben aktív
szukák korfája**

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

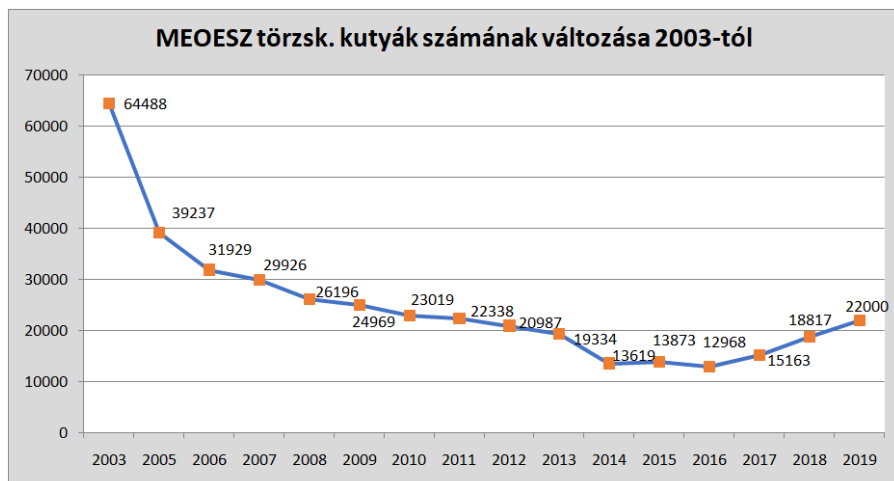

A születési évük szerint regisztrált kölykök és az adott évben kiadott "tenyésztető" minősítések száma

■ Törzskönyvezet Pumik ■ Tenyésztető

A következő ábrán látható a 2003-tól az összes magyarországi MEOESZ törzskönyvezés alakulása éves bontásban.

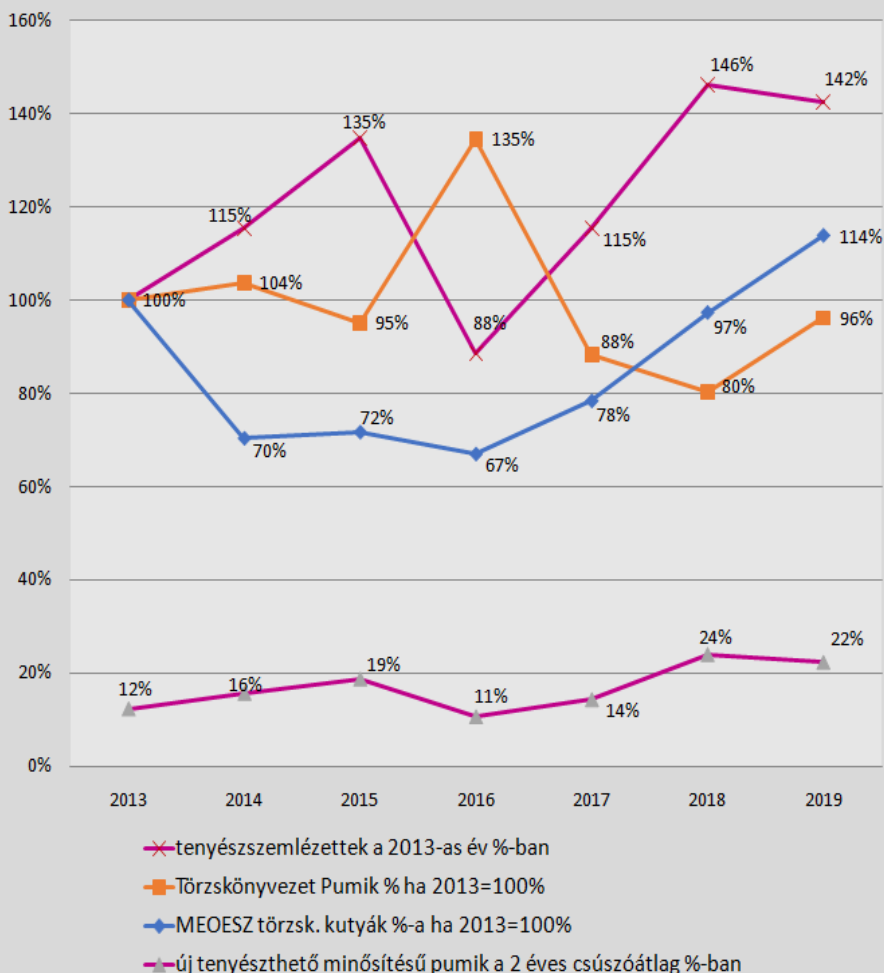

A túloldali ábrán pedig a 2013-as adatokat 100%-os viszonyítási pontnak választva, százalékosan ábrázoltam a születések és a tenyészszelek alakulását.

A tenyészszeleken nagyrészt 1,5 évesnél idősebb, olykor több éves pumik vesznek részt. A tenyészszelezett pumik %-os arányát ezért a két éves létszámból számolt csúszó átlag alapján is megjelenítettem az alábbi táblázatban és a grafikon legalsó görbéjén.

évfolyam	tvk.-s pumik	2 év csúszó-átlaga	sikeresen tenyészszelezett	%
2013	188	210,5	26	12%
2014	195	191,5	30	16%
2015	179	187	35	19%
2016	253	216	23	11%
2017	166	209,5	30	14%
2018	155	160,5	38	24%
2019	181	168	36	21%

2013-as létszám %-ában a pumik és a magyarországi össz MEOESZ törzskönyvezés, valamint az újonnan tenyésztett pumik

A jövő szempontjából, egy relatíve kedvező fejlemény, hogy a tenyésztett ebek aránynövekedése ellensúlyozza a kölykök születési számának negatív kilengéseit.

2019-ben 202 pumi került törzskönyvezésre. Közülük öt idősebb kutya, egy kan és négy szuka külföldre lett áttörzskönyveztve. 48 az előző év utolsó negyedében született, ezért csak 2019-ben lett adminisztrálva. 32 pumi 2019-ben született, de csak 2020 elején lett törzskönyveztve.

A fenti adatokkal korrigálva 2019-ben 181, --95 kan és 86 szuka-- a született és regisztrált kölykök száma. Ők 25 apától és 30 anyától származnak. Közülük öten színhiba miatt --2 kan és 3 szuka-- "N", 26-an pedig --17 kan és 9 szuka-- "R" jelölést kaptak.

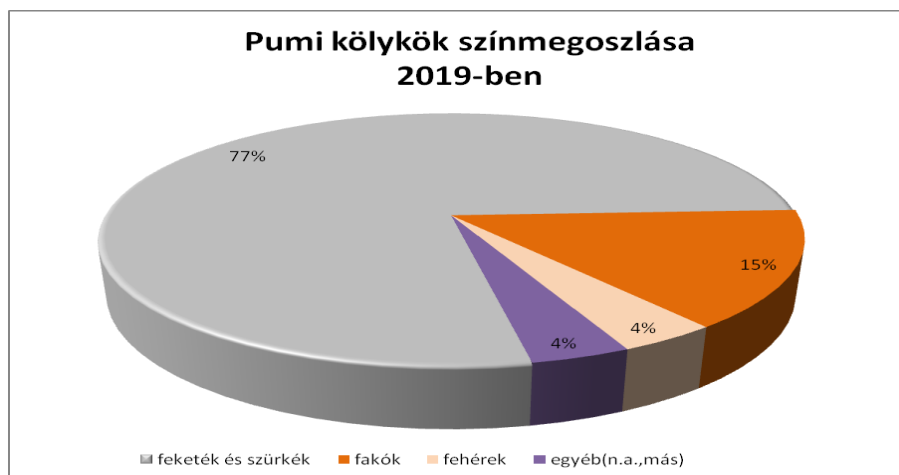
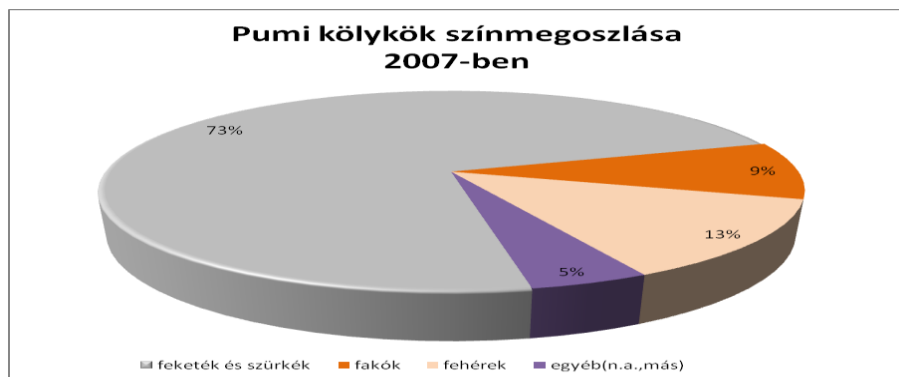
A következő táblázat középső soraiban a fedező kanok és ellő szukák számát gyűjtöttem ki. Az alsó sorokban pedig az adott évben az igazolhatatlan ősökkel rendelkező, de típusos küllemük miatt utólagosan „B” törzskönyvezett kanok és szukák számát jeleztem.

Magyar Pumi Klub 2017-2019						
évfolyamok	2017		2018		2019	
kölykök	165 utód		151 utód		181 utód	
	kölykök %		kölykök %		kölykök %	
feketén születtek	95	58%	109	72%	140	77%
fakók	43	26%	29	19%	27	15%
fehérek	1	1%	12	8%	7	4%
más	26	16%	1	1%	7	4%
almok száma	33		31		31	
kölyök/alom	5		4,87		5,84	
apák száma	27		24		25	
anyák száma	31		30		30	
szülőpárok száma	33	utódok	31	utódok	31	utódok
2 almot adók	2	0	1	0	1	9
új "B" kan bevonása	0		0		1	
új "B" szuka bevonása	1		1		3	

A táblázat adataiból jól látható az egy alomban felnevelt átlagos kölyökszám emelkedésnek a folytatódása, miközben a tenyésztésbe vont apák és anyák száma stagnálást mutat.

Mindezekből adódik, hogy az éves összes kölyökszám alakulása, főként az almonkénti átlagos kölyökszám változásának köszönhető.

Az utóbbi évekhez képest a kölykök szíarányában sem észlelhető jelentősebb eltolódás. A színek meghatározásánál továbbra is a lejelentett színeket vettem figyelembe. A fekete és szürkülő színeket összesítettem a „feketén született” kategóriába, mert számos tenyésztő a feketén született kölyköket továbbra is hajlamos szürkének jelteni, észlelve a kölykök várható kivilágosodását. A világos fakó ebek egy részét is fehérnek regisztrálják.

A 2018. és 2019-es év új fejleménye a DNS alapú származásellenőrzés kiteljesedése, amely többlet feladatokat és költségeket rótt a tenyésztőkre. Ugyanakkor lehetőséget teremtett egy DNS adatbázis, illetve vérbank felépítésére, ami a későbbi kutatások alapfeltétele. A beküldött vérminták alapján a kölykök egy DNS azonosító kártyát kapnak.

LOCI	ALLELES
AHTk211	89/89
CXX0279	118/118
REN169O18	164/168
INU055	214/218
REN54P11	222/228
AHTh130	131/131
INRA21	95/95
AHT137	139/139
REN169D01	218/220
AHTh260	248/250
AHTk253	290/290
INU005	124/132
INU030	144/150
Amelogenin	X/Y
FH2848	230/230
REN105LO3	233/241
AHT121	96/96
FH2054	156/160
REN162C04	204/206
AHTh171	225/235
REN247M23	268/270
REN64E19	145/147

Ahogy a mellékelt ábrán látható ez tartalmazza 21 testi és két ivari kromoszóma meghatározott helyein – **loci**–, található jelölő DNS darabkák un. --**allelek**-- pontosan öröklődő ismétlődési számait. Ezekből mindjárt kettőt, egy apait és egy anyait. Az **Amelogenin** sor jelöli az ivari kromoszómákat. A példakártyánkon az X/Y tehát kan kutyát jelez. A szukáknál itt X/X áll.

Ha kellő számú egymással nem rokon pumi esetében elemezzük az öröklődő allél ismétlődési számok gyakorisági eloszlását, akkor megállapíthatunk egy fajtára jellemző képet. Vagyis egy ismeretlen kutya vérmintája alapján beazonosíthatjuk fajtáját.

A NEBIH-től megkapott 126 pumi alléloszlását ennek alapján grafikusán ábrázoltam a következő ikeroldalon. Pirossal kiemeltem, amikor nem sikerült azonosítani az adott lokusz allélismétlődéseit.

Ha egy adott kutya mind a 2*21 testi lokuszának allélkód előfordulását százalékosan kifejezem, a 126 tagú mintapopuláció esetében a lokuszonként lehetséges 252 (72*126) hely (=100%) %-ban, akkor minden kódra kapok egy gyakorisági %-ot. Ha ezek után ezeket az alábbi gyakorisági sávok alapján csoportosítom, akkor számszerű jellemzést tudok készíteni egy adott minta populációhoz képesti eltéréséről.

populáció	126	
testi locus	42 darab/eb	
100_vérminta	Xx	
egyediségi<10%	20,45%	9
azonosság>25%	31,82%	14
átlagosság=10-25%	47,73%	21
ism. Loc.	0%	0
		44

A minta „**egyediségi faktora**” a 10%-nál ritkább allélismétlődések százaléka.

Ha ez magas (> 30%) az egyrészt jellemzi az egyed génállományának változatosságát, de jelzi a fajtaidegenséget is.

Ennek ellensúlyozására alkalmas az „**azonossági faktor**” vizsgálata melyet a 25%-nál magasabb gyakoriságú allélismétlődések százaléka. Ennek magas értéke (> 30%) a fajta-azonosságot erősíti, de egyúttal a genetikai elszegényedés a beltenyésztettség mérőszáma is.

A harmadik mérőszám az „**átlagossági faktor**” mely a 10 és 25%-os gyakoriságú sáv közötti allélismétlődések %-át jellemzi. Ennek magas értéke (> 40%) a legalkalmasabb jelzője a fajtaazonosságnak.

A próba kedvéért az alábbi táblázatban megjelenítettem egy kuvasz értékeit a pumikhoz hasonlítva. Jól látható a magas egyediségi ráta társulva az alacsony azonossági és a kifejezetten alacsony átlagossági értékekkel, jelezve a pumiktól való fajtaidegenséget.

populáció	126	
testi locus	42 darab/eb	
142_Kuvasz	Xx	
egyediségi<10%	54,55%	24
azonosság>25%	20,45%	9
átlagosság=10-25%	25,00%	11
ism. Loc.	0%	0
		44

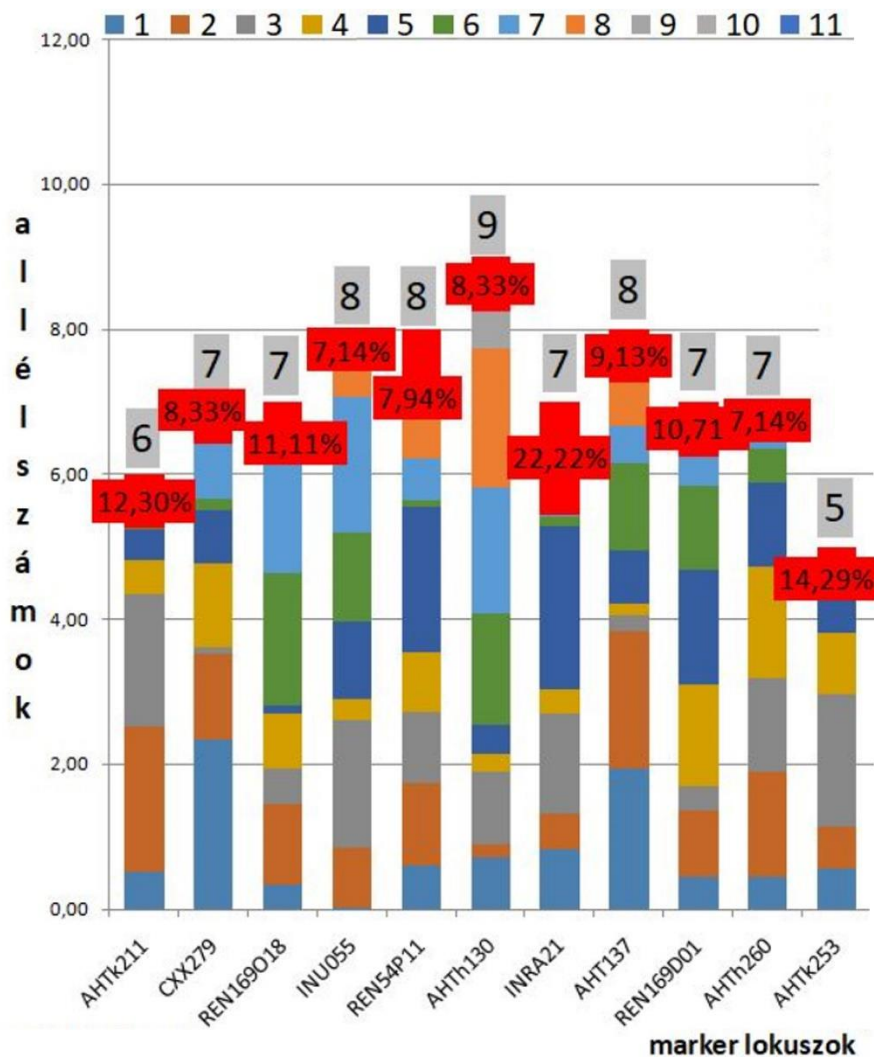
Természetesen ezek csak előszámítások, sejtések, az értékek pontosabb kalibrálásához még sok mintát és több rokon kutyaajtát is meg kell vizsgálni.

Írta és összeállította:

Dr. Herceg Róbert

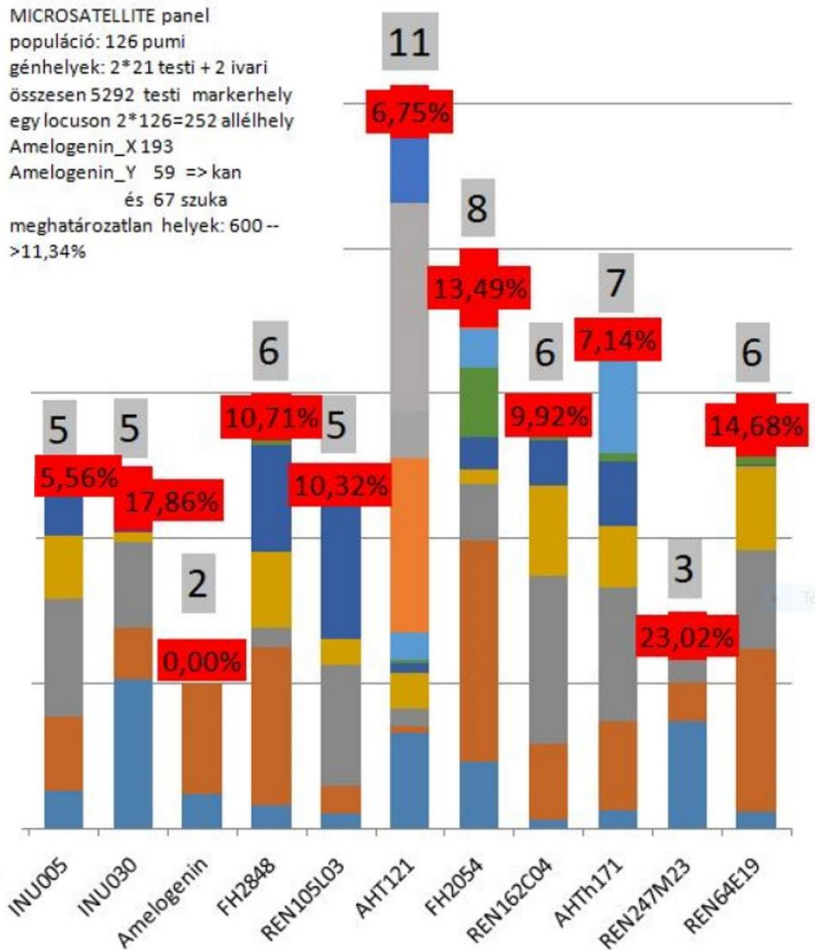
2020. 09. 07.

Allélvariációk aránya a vizsgált helyeken az AMELOGENIN csak ivar meghatározó: XX vagy XY lehet

■ meghatározatlan helyek aránya %-ban

MICROSATELLITE panel
 populáció: 126 pumi
 génhelyek: 2*21 testi + 2 ivari
 összesen 5292 testi markerhely
 egy locuson 2*126=252 állélhely
 Amelogenin_X 193
 Amelogenin_Y 59 => kan
 és 67 szuka
 meghatározatlan helyek: 600 --
 >11,34%

MAGYAR PUMI KLUB

KLUBKIÁLLÍTÁS

2021. MÁJUS 20.

**TALÁLKOZZUNK
2021-BEN!**

www.pumiklub.eu

facebook.com/pumiklubhungary